

**Centrum pre deti a rodiny
Košická Nová Ves
Mliečna 20A, 040 14 Košice**

**Program
Centra pre deti a rodiny
Košická Nová Ves**

2018

Náležitosti programu centra pre deti a rodiny

podľa § 1 vyhlášky č. 103/2018 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

a) kontaktná adresa a telefónne číslo alebo iný kontaktný údaj centra

Názov: **Centrum pre deti a rodiny Košická Nová Ves**
Adresa: **Mliečna 20A, 040 14 Košice**
Telefónne číslo: **+421 55 6711 458**

b) adresa miesta vykonávania opatrení

Rodinný dom - Mliečna 20A, 040 14 Košice – Košická Nová Ves (samostatná skupina pre mladých dospelých),
Rodinný dom - Sv. Ladislava 45, Košická Nová Ves (samostatne usporiadaná skupina – ďalej len „SUS“),
Rodinný dom - Sv. Ladislava 160, Košická Nová Ves (SUS),
Rodinný dom - Štrbská 27, Košice (SUS),
Rodinný dom - Nižná Myšľa, Vyšná Nemecká 62, Košice – okolie (SUS),
Rodinný dom - Valalíky, Krížna 8, Košice – okolie (SUS),
Rodinný dom - Ždaňa, Lipová 284/7, Košice – okolie (SUS).

c) účel centra podľa § 45ods.1písm.a) až e) zákona 305/2005 Z.z.

§ 45 ods. 1 písm. a) až c) zákona

- (1) Centrum pre **deti a rodiny** (ďalej len „centrum“) je zariadenie zriadené na účel vykonávania
- a) opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia (ďalej len „pobytové opatrenie súdu“),
  - b) výchovných opatrení podľa § 12 ods. 1 písm. b) a d), výchovných opatrení, ktorými je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu, povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia podľa osobitného predpisu alebo neodkladných opatrení, ktorými je uložená takáto povinnosť (ďalej len „ambulantné výchovné opatrenie“),
  - c) opatrení na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania
    1. krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí
    2. porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch
  - d) nevykonávame,
  - e) nevykonávame.

d) druh vykonávaných opatrení, ak účelom centra je vykonávanie

1. podľa § 49 zákona, ods. 1 zákona 305/2005 Z.z.

Centrum vykonáva pobytové opatrenia súdu na základe rozhodnutia súdu o:

- a) nariadení neodkladného opatrenia,
- b) uložení výchovného opatrenia,
- c) nariadení ústavnej starostlivosti.

2. Centrum pre deti a rodiny je zariadenie zriadené na účel vykonávania

- a) opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia,
- b) výchovných opatrení podľa § 12 ods. 1 písm. b) a d), výchovných opatrení, ktorými je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu, povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo neodkladných opatrení, ktorými je uložená takáto povinnosť,
- c) opatrení na predchádzanie vzniku, prehĺbovania a opakovania
  1. krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí,
  2. porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch.

Centrum vykonáva ambulantnou a terénnou formou opatrenia zamerané najmä na:

- a) *sanáciu rodiny/zanedbávanie,*
- b) *výchovné problémy – problémové správanie a poruchy správania,*
- c) *rodičovské konflikty,*
- d) *mladých dospelých,*
- e) *zanedbávanie (záškoláctvo mimo oblasť kurately),*
- f) *rodičovské kompetencie a zručnosti.*

Centrum pre deti a rodiny Košická Nová Ves vykonáva ambulantnou a terénnou formou:

- opatrenia na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možností rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa, ak opatreniami vykonávanými vo vlastnej pôsobnosti nebolo možné jednoznačne určiť mieru ohrozenia dieťaťa podľa § 73 ods. 6 písm. a),
- opatrenia podľa § 11 ods. 2 a 3 na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin dieťaťa, to znamená:
  - opatrenia pre dieťa a rodičov v rozvodových/rozchodových situáciách (§ 11 ods. 2),
  - odborné metódy na prispôsobenie sa novej situácii (§ 11 ods. 3) písm. b) bod 1),
  - odborné metódy práce na úpravu rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa (§ 11 ods. 3 písm. b) bod 2),
  - odborné metódy práce na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch (§ 11 ods. 3 písm. a), písm. b) bod 3),

- odborné metódy na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností (§ 11 ods. 3 písm. b) bod 4),
- odborné metódy na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny (§11 ods.3 písm. b) bod 5),
- poradensko-psychologická pomoc rodinám so špecifickým problémom a pri krízových situáciách (§ 11 ods. 3 písm. d)),
- vykonávanie ambulantných výchovných opatrení, § 73 ods. 6 písm c), to znamená:
  - uloženie dieťaťu, rodičovi alebo osobne, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosti podrobiť sa odbornej diagnostike v špecializovanej ambulantnej starostlivosti (§ 12 ods. 1 písm. b)),
  - uloženie dieťaťu, rodičovi alebo osobne, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosti zúčastniť sa na výchovnom alebo sociálnom programe (§ 12 ods. 1 písm. d)),
  - uloženie maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu (§ 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine),
  - vykonávanie povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenie (§ 37 ods. 4 zákona o rodine),
- poskytuje podporu, sociálne alebo iné odborné poradenstvo náhradným rodičom podľa § 44a ods. 1 (§ 73 ods. 6 písm. d),
- poskytuje sociálne poradenstvo mladému dospelému po ukončení náhradnej starostlivosti (§ 73 ods. 6 písm. e).

Centrum ponúka nasledujúce programy:

Program pre prácu s rodinami

- Cieľ programu: nadobudnutie a rozvíjanie zručností rodičov pre úspešný návrat dieťaťa do rodiny, viesť rodinu k svojpomoci

Program rozvoja sociálnych zručností a prevencie sociálno-patologických javov

- Cieľ programu: prostredníctvom rozvoja sociálnych zručností predchádzať vzniku sociálno-patologických javov (šikanovanie) v prostredí centra

Program rozvoja sociálnych a komunikačných zručností mladých dospelých

- Cieľ programu: rozvíjanie sociálnych a komunikačných zručností mladých dospelých pre efektívnejšie fungovanie v rôznych sociálnych skupinách

Program „Finančná gramotnosť“

- Cieľ programu: budovanie kompetencií detí a mladých dospelých efektívne hospodáriť s finančnými prostriedkami a orientovať sa v oblasti bankovníctva

Program osamostatňovania detí vo veku blízkom dospelosti a mladých dospelých

- Cieľ programu: nadobúdanie zručností v administratívnej oblasti (písanie životopisu, rôznych žiadostí - o zamestnanie, o predĺženie pobytu v centre, o poskytnutie sociálnej služby a pod.)

Výchovné a zážitkové programy pre deti s poruchami správania

- Cieľ programu: prostredníctvom metód programu viesť deti k prosociálnemu správaniu a k upevňovaniu adekvátnych foriem správania

Program zameraný na záškoláctvo

- Cieľ programu: prostredníctvom metód programu viesť deti a ich zákonných zástupcov k dodržiavaniu školskej dochádzky

e) forma vykonávania opatrení podľa § 45 ods. 4 zákona 305/2005 Z.z.

Centrum vykonáva opatrenia podľa tohto zákona podľa účelu, na ktorý bolo zriadené:

- a) **pobytovou formou** - na základe rozhodnutia súdu o umiestnení dieťaťa a výchovného opatrenia,
- b) **ambulantnou formou** - sanáciu rodiny/zanedbávanie, výchovné problémy – problémové správanie a poruchy správania, rodičovské konflikty, mladí dospelí, rodičovské kompetencie a zručnosti,
- c) **terénnou formou** - sanáciu rodiny/zanedbávanie, výchovné problémy – problémové správanie a poruchy správania, rodičovské konflikty, mladí dospelí, rodičovské kompetencie a zručnosti.

f) opis cieľovej skupiny centra

- deti na základe súdneho rozhodnutia o umiestnení dieťaťa a výchovného opatrenia (do 18 rokov)
- ambulantne a terénne – rodič/osoba starajúca sa o dieťa a MD na základe dohody, na výchovné opatrenia (aj deti aj dospelí)
- pri poruchách správania prijme centrum len deti s poruchami správania bez kombinácie so závažnou psychiatrickou diagnózou a deti, ktoré nie sú evidované na ÚPSVaR v oblasti kurately (do 18 rokov)

Centrum poskytuje starostlivosť klientom primárne z Košického kraja, umiestňovanie detí rieši cez spádové ÚPSVaR Košice, Prešov. Toho času centrum neponúka služby pre klientov iných zariadení a centrum neposkytuje dobrovoľné pobyty deťom z dôvodu, že toho času nemá vytvorené miesto na samostatne usporiadanej skupine.

g) dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre, ak centrum vykonáva opatrenia podľa § 47, § 48, § 59 ods.1 písm. a) prvého bodu alebo tretieho bodu alebo písm. b) až d) zákona 305/2005 Z.z.

Centrum môže odmietnuť poskytovanie starostlivosti v nasledujúcich prípadoch:

- dieťa anamnesticky dlhodobo vykazuje známky závažnej duševnej poruchy,
- dieťa anamnesticky dlhodobo vykazuje závislosť na nelegálne drogy a nelátkovú závislosť,
- je dôvodné podozrenie, že rodič /klient/ je pod vplyvom omamných a psychotropných látok.

V prípade ambulantnej a terénnej formy – podľa § 59 ods. 9

- je dôvodné podozrenie, že rodič /klient/ je pod vplyvom omamných a psychotropných látok.

h) celkový počet miest v centre a ak centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou vo viacerých budovách centra, počet miest v jednotlivých budovách centra

Celková kapacita centra s platnosťou od 15. 11.2018 a účinnosťou od 01.01.2019 je 59.

Centrum je tvorené viacerými budovami. Kapacita miest je nasledovná:

Rodinný dom - Mliečna 20A, Košice – Košická Nová Ves (samostatná skupina pre mladých dospelých) – kapacita 8,

Rodinný dom - Sv. Ladislava 45, Košice – Košická Nová Ves (SUS) – kapacita najviac 8,

Rodinný dom - Sv. Ladislava 160, Košice – Košická Nová Ves (SUS) – kapacita najviac 10,

Rodinný dom - Štrbská 27, Košice (SUS) – kapacita najviac 9,

Rodinný dom - Nižná Myšľa, Vyšná Nemecká 62, Košice – okolie (SUS) – kapacita najviac 8,
Rodinný dom - Valaliky, Krížna 8, Košice – okolie (SUS) – kapacita najviac 8,
Rodinný dom - Ždaňa, Lipová 284/7, Košice – okolie (SUS) – kapacita najviac 8.

Centrum neplánuje vykonávať pobyty detí s rodičmi.

i) opis vnútorných priestorov a vonkajších priestorov centra, a ak centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, opis podmienok zachovania súkromia vrátane opisu podmienok na osobnú hygienu

Centrum je tvorené viacerými budovami.

Rodinný dom **Mliečna 20A** je dvojpodlažná budova, na prízemí ktorej sa nachádza samostatná skupina mladých dospelých. Prízemie má vstupné priestory, kuchyňu s potravinovým sklado, spoločenskú miestnosť, obytné izby mladých dospelých a oddelené sociálne zariadenia pre chlapcov a pre dievčatá a bezbariérová toaleta. V obytných izbách MD sa nachádzajú 2-3 postele, skrine, písacie stoly, stoličky a poličky, v súlade s počtom MD. Na druhom nadzemnom podlaží sa nachádzajú administratívne priestory (kancelárie, WC+ sprcha pre zamestnancov, kuchynka pre zamestnancov, príručný sklad).

Rodinný dom **Sv. Ladislava 45** je jednopodlažná budova, v ktorej sa nachádzajú vstupné priestory, kuchyňu s potravinovým sklado, spoločenskú miestnosť, miestnosť vychovávateľov, WC pre zamestnancov, obytné izby pre deti, kotolňa, pracovňa, oddelené sociálne zariadenia pre chlapcov a pre dievčatá a bezbariérová toaleta. V obytných izbách detí sa nachádzajú postele, skrine, písacie stoly, stoličky a poličky, v súlade s počtom detí.

Ostatné rodinné domy sú trojpodlažné budovy. V suteréne budov sa nachádza kotolňa, pracovňa a skladové priestory. Na prízemí sa nachádzajú vstupné priestory, kuchyňa s potravinovým sklado, spoločenská miestnosť, miestnosť vychovávateľov, WC pre zamestnancov, obytné izby pre deti, kotolňa, pracovňa, oddelené sociálne zariadenia pre chlapcov a pre dievčatá. Na poschodí sa nachádzajú obytné izby a sociálne zariadenia pre deti.

Izby a sociálne zariadenia sú uzamykateľné.

Podrobný opis priestorov centra sa nachádza v prevádzkových poriadkoch jednotlivých rodinných domov. Rodinné domy sa nachádzajú na pozemkoch so záhradami rôznej výmery, ktoré umožňujú hry a voľnočasové aktivity. Každý rodinný dom disponuje priestorom, ktorý slúži na navštevovanie detí.

j) počet zamestnancov centra, štruktúra pracovných miest s uvedením dosiahnutého vzdelania zamestnancov podľa § 4; ak centrum zabezpečuje odbornú pomoc alebo činnosť podľa § 49 ods. 5 zákona, program centra obsahuje aj informáciu o zabezpečení tejto odbornej pomoci alebo činností inými odborníkmi

V centre pracuje 36 zamestnancov v priamom kontakte s deťmi, riaditeľka, vedúca úseku starostlivosti o dieťa, 3 sociálne pracovníčky, 2 psychologičky, 1 psychológ v rámci NP DEI NSvZ II., 2 psychológovia v rámci NP DEI NSvZ III., 3 sociálni pracovníci/asistenti sociálnej práce v rámci NP DEI NSvZ III., špeciálny pedagóg, 1 ekonomicko-administratívny zamestnanec a 2 vodiči - údržbári.

Rodinný dom - Sv. Ladislava 45, 040 14 Košická Nová Ves (SUS)

Pracovná pozícia	Počet zamestnancov	Ukončené vzdelanie
vychovávateľ	1	VŠ II. stupňa
vychovávateľ	1	VŠ I. stupňa
pomocný vychovávateľ	3	SŠ vzdelanie
pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou	1	VŠ I. stupňa

Rodinný dom - Sv. Ladislava 160, 040 14 Košická Nová Ves (SUS)

Pracovná pozícia	Počet zamestnancov	Ukončené vzdelanie
vychovávateľ	2	VŠ II. stupňa
vychovávateľ	1	VŠ I. stupňa
pomocný vychovávateľ	1	VŠ II. stupňa
pomocný vychovávateľ	1	SŠ vzdelanie
pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou	1	SŠ vzdelanie

Rodinný dom - Štrbská 27, 040 01 Košice (SUS)

Pracovná pozícia	Počet zamestnancov	Ukončené vzdelanie
vychovávateľ	3	VŠ II. stupňa
pomocný vychovávateľ	2	SŠ vzdelanie
pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou	1	SŠ vzdelanie

Rodinný dom - Nižná Myšľa, Vyšná Nemecká 62, Košice – okolie (SUS)

Pracovná pozícia	Počet zamestnancov	Ukončené vzdelanie
vychovávateľ	2	VŠ II. stupňa
pomocný vychovávateľ	1	VŠ II. stupňa
pomocný vychovávateľ	2	SŠ vzdelanie
pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou	1	SŠ vzdelanie

Rodinný dom - Valaliky, Krížna 8, Košice – okolie (SUS)

Pracovná pozícia	Počet zamestnancov	Ukončené vzdelanie
vychovávateľ	3	VŠ II. stupňa
pomocný vychovávateľ	2	SŠ vzdelanie
pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou	1	SŠ vzdelanie

Rodinný dom - Ždaňa, Lipová 284/7, Košice – okolie (SUS)

Pracovná pozícia	Počet zamestnancov	Ukončené vzdelanie
vychovávateľ	1	VŠ II. stupňa
vychovávateľ	1	VŠ I. stupňa
vychovávateľ	1	SŠ vzdelanie
pomocný vychovávateľ	2	SŠ vzdelanie
pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou	1	VŠ I. stupňa

Odborný tím

Pracovná pozícia	Počet zamestnancov	Ukončené vzdelanie
vedúca úseku starostlivosti o dieťa	1	VŠ II. stupňa
psychológ	2	VŠ II. stupňa
psychológ – NP DEI NSvZ II.	1	VŠ II. stupňa
psychológ – NP DEI NSvZ III.	2	VŠ II. stupňa
špeciálny pedagóg	1	VŠ II. stupňa

Ostatní zamestnanci

Pracovná pozícia	Počet zamestnancov	Ukončené vzdelanie
riaditeľka	1	VŠ II. stupňa
sociálny pracovník	3	VŠ II. stupňa
sociálny pracovník – NP DEI NSvZ III.	3	VŠ II. stupňa
ekonomicko-administratívny zamestnanec	1	VŠ II. stupňa
vodič - údržbár	2	SŠ vzdelanie

k) opis spôsobu oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra alebo špecializovaným programom centra

Sociálny pracovník a psychológ oboznámia dieťa, rodinných príslušníkov a iné fyzické osoby s programami, ktoré bude centrum poskytovať osobne a to do 14 dní po prijatí dieťaťa do zariadenia.

Ďalšie spôsoby oboznámenia:

- prostredníctvom internetu – zverejnenie programu centra na webovej stránke centra,
- prostredníctvom obcí a iných organizácií (ÚPSVaR),
- prostredníctvom terénnych pracovníkov.

Deti a fyzické osoby sú informované o programe centra spôsobom primeraným veku a mentálnym schopnostiam.

Pri prijatí dieťaťa do centra osoba, ktorá ho prijíma (sociálny pracovník, psychológ, vychovávateľ) ho predstaví, pomôže dieťaťu pri orientácii v danej situácii, ozrejmí mu pravidlá SUS, vnútorný poriadok centra, fungovanie pošty.

Centrum si vyhradzuje právo neodovzdať dieťa rodičovi, alebo inej vzťahovej osobe ak: viditeľne prejavuje známky choroby, je v podnapitom stave, alebo vychovávateľ má podozrenie na požitie inej omamnej alebo psychotropnej látky, respektíve ak jeho zovňajšok nezodpovedá dostatočnej hygiene.

l) opis odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra

Centrum poskytuje komplexné sprevádzanie rodiny/dieťaťa/inej fyzickej osoby, pričom dbá na ich individuálne potreby. Klientom poskytuje odbornú diagnostiku, individuálne poradenstvo, skupinové poradenstvo, zážitkové aktivity, preventívne aktivity a sieťovanie iných odborných pracovníkov. Súčasťou odbornej starostlivosti o klientov sú aj prípadové konferencie a odborné prípadové konferencie zvolávané za účelom hľadania optimálneho riešenia a ďalšieho postupu.

Centrum využíva služby CPPP a ČŠPP v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. pre deti so zdravotným znevýhodnením, s vývinovými poruchami učenia, s poruchou správania a zo sociálne znevýhodneného prostredia v oblastiach špeciálno-pedagogickej diagnostiky a rediagnostiky, špeciálno-pedagogického poradenstva (školská zrelosť, odklad školskej dochádzky, voľba povolania).

Centrum využíva služby klinických psychológov v oblasti psychodiagnostiky prostredníctvom rozhovoru a testov, v oblasti poradenstva a terapie, v prípade potreby je možné u klinických psychológov zabezpečiť aj biofeedback, t.j. prístrojovú techniku na zobrazenie psychofyziologických procesov a neurofeedback terapie.

U detí s výraznými vývinovými poruchami učenia a u detí s ADD, ADHD centrum spolupracuje s LVS dennou formou. Centrum spolupracuje s Psychosociálnym centrom.

m) opis plánovania a poskytovania odbornej pomoci, ak centrum poskytuje starostlivosť tehotnej žene a tejto žene po pôrode a jej dieťaťu podľa § 46 ods. 8 zákona

Centrum neposkytuje starostlivosť tehotnej žene a žene po pôrode a jej dieťaťu podľa § 46 ods. 8 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

n) opis plánovania a vyhodnocovania výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách,

S dieťaťom prijatým na základe rozhodnutia súdu o ÚS, VO v prvom mesiaci pobytu na SUS tvoria zamestnanci centra Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (ďalej iba IPROD) spolu s dieťaťom, z ktorého následne vychádzajú plány výchovnej činnosti a plán psychologickéj starostlivosti. Pri tvorbe IPRODu sa zamestnanci centra snažia o dodržanie týchto princípov:

1. dobre poznať dieťa a jeho rodinu,
2. pomôcť mu citlivým spôsobom pri adaptácii na nové prostredie,
3. schopnosť poznať a prijať jeho minulosť,
4. pomôcť mu prekonať straty,
5. poskytnúť mu bezpečie a istotu,
6. pomôcť mu udržiavať vzťahy s existujúcou vzťahovou osobou,
7. podporovať vytváranie vzťahov,
8. identifikovať potreby dieťaťa,
9. schopnosť tímovo (vychovávateľa a odborný tím) pracovať na súčasnosti dieťaťa,
10. schopnosť plánovať budúcnosť dieťaťa za účasti dieťaťa.

Plány výchovnej činnosti tvoria a vyhodnocujú vychovávateľa SUS spolu s dieťaťom, a to raz do mesiaca. Plán výchovnej práce na skupine vypracovávajú vychovávateľa v dvojtýždňových plánoch, na tvorbe plánu výchovnej činnosti skupiny sa podieľajú aj deti, ktoré majú právo navrhnúť aktivity vo voľnom čase a vyberať si krúžky podľa záujmu. Plán výchovnej činnosti skupiny vyhodnocuje koordinátor skupiny na mesačných poradách vychovávateľov a OT a s deťmi na mesačných komunitách. Zároveň sa na poradách a komunitách tvorí plán výchovnej činnosti skupiny na nasledujúci mesiac. Plán psychologickéj starostlivosti tvorí a vyhodnocuje psychológ, na základe vstupnej diagnostiky a tvorí ho na kalendárny rok, vyhodnocuje ho najmenej raz za 6 mesiacov.

Vychovávateľ, sociálny pracovník a odborní zamestnanci centra tvoria a vyhodnocujú v súčinnosti s dieťaťom IPROD a to najmenej raz za 6 mesiacov.

o) opis obsahu prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti

Centrum nevykonáva profesionálnu náhradnú starostlivosť podľa § 16 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

p) uvedenie rozsahu hodín počas dňa a dní v týždni, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia

Centrum poskytuje ambulantné a terénne služby štandardne počas dní pracovného týždňa a to v pondelok, utorok, štvrtok a v piatok v čase od 8:00 do 16:00 a v stredu v čase od 12:00 do 20:00, prípadne podľa potreby. V prípade nutnosti je potrebné kontaktovať povereného zamestnanca, s ktorým je možné dohodnúť konzultáciu, krízovú intervenciu, asistovaný styk s dieťaťom aj mimo štandardne vymedzeného pracovného času.

q) opis tvorby a vyhodnocovania čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou

Zamestnanci centra tvoria a vyhodnocujú čiastkové plány IPROD podľa § 30 vyhlášky č. 103/2018 ods. 2 – ods. 8. Plán sociálnej práce vychádza z cieľov a úloh dohodnutých na prípadovej konferencii, ktorá sa uskutočňuje do mesiaca od prijatia dieťaťa. Súčasť tvoria termíny a osoby, ktoré zodpovedajú za individuálne úlohy vyplývajúce z cieľov a záverov prípadovej konferencie.

Vychovávateľa tvoria výchovný plán raz do mesiaca spolu s dieťaťom, v pláne uvádzajú konkrétne úlohy pre dieťa, vyplývajúce zo všeobecných cieľov IPROD. Plán vyhodnocuje vychovávateľ s dieťaťom a úlohy sú prenositeľné a je možné ich opakovať.

Individuálny plán psychologickej starostlivosti tvorí psychológ spolu s dieťaťom na základe cieľov v IPROD-e a vyhodnocuje sa spoločne s IPROD-om, tzn. raz za 6 mesiacov. Individuálny plán je však možné upravovať priebežne a to na základe vyjadrenej potreby dieťaťa alebo zamestnancov centra.

r) podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

V centre sú vytvorené podmienky pre rozvoj telesnej zdatnosti, športového a kultúrneho vyžitia, záujmov detí. V blízkosti domov v obciach sa nachádzajú náučné chodníky, cyklistické chodníky, turistické náučné trasy, futbalové a atletické ihriská – multifunkčné ihriská v obciach, ihrisko priamo pri administratívnej budove v Košickej Novej Vsi. Využívame taktiež ľadové plochy v Košiciach a v obci Čaňa pri Košiciach, kúpaliská a vodné plochy v okolí.

Kultúrne vyžitie umožňuje mesto Košice a jeho celoročný program – divadlá /štátne, bábkové, alternatívne/, kiná, výstavy, múzeá, v obciach kultúrne domy, Dni obcí, koncerty.

Individuálne záujmy detí, podľa ich vlastného výberu, rozvíjame v záujmových krúžkoch.

Ak dieťa prejaví záujem o účasť na omši (rímskokatolícky, gréckokatolícky, evanjelický obrad) je táto aktivita dieťaťu umožnená. Ak má dieťa záujem a rodič je informovaný, má dieťa možnosť prijať sviatosti.

s) **opis zabezpečenia zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre**

Pri nariadení ústavnej starostlivosti a podľa zákona č. 576/2004 Z. z. § 6 ods.1 písm. b v súvislosti s rozhodovaním o zdravotných úkonoch detí v zariadeniach, rodič resp. iná plnoletá fyzická osoba súhlasí s tým, aby ho pri zmene zdravotnej poisťovne dieťaťa, alebo zmene lekára dieťaťa, mohlo zastúpiť centrum.

Centrum zabezpečuje zdravotnú starostlivosť deťom prijatým do centra na základe rozhodnutia súdu o ÚS, VO prostredníctvom spolupráce so spádovým pediatrom, stomatológom a s ambulanciami odborných lekárov na základe odporúčaní pediatra a individuálneho zdravotného stavu detí. Pri akútnych ochoreniach a úrazoch postupujú zamestnanci centra podľa Krízového plánu.

Centrum spolupracuje s nasledujúcimi ambulanciami:

Pediatier: Poliklinika Východ, Zdravotné stredisko Čaña,
Stomatológ: Zubná ambulancia, Maurerova 21, Košice, Zdravotné stredisko Čaña,
Pedopsychiater: Psychosociálne centrum, LVS Barca, UNLP Trieda SNP Košice,
Ambulancia klinickej logopédie: Poliklinika Sever Košice.

Ďalšie ambulancie:

Oftalmológ, detský kardiológ, detský neurológ, detský gynekológ, imunoalergológ, dermatovenerológ, gastroenterológ, ORL ambulancia a ďalšie ambulancie v Košiciach podľa potreby.

t) **opis zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 roku veku (ďalej len „mladý dospelý“) po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa podľa § 55 zákona 305/2005 Z.z., pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre**

Centrum pri zabezpečení školskej dochádzky a prípravy na povolanie postupuje v súlade so zákonom 245/2008 Z.z. a spolupracuje s nasledujúcimi školskými zariadeniami:

MŠ: MŠ Košická Nová Ves, MŠ Ždaňa, MŠ Valaliky
ZŠ: ZŠ Ždaňa, ZŠ Polianska, ZŠ Krosnianska, ZŠ L.Fullu, Gymnázium a ZŠ S. Máraiho s vyučovacím jazykom maďarským, ZŠ Šarišské Bohdanovce
ŠZŠ: ŠZŠ Ždaňa, ŠZŠ Vojenská, ŠZŠ Rovníková, ŠZŠ Inžinierska, ŠZŠ Odborárska pre žiakov s NKS
SOŠ: SŠ Alejová, SOŠ Kukučínova, SŠ Zdravotná, SOŠ Automobilová, SOŠ Gemerská, SSOŠ Bukovecká, SOŠ Železničná, SOŠ Šaca,
VŠ: Prešovská Univerzita, Pedagogická fakulta

Pri výbere škôl dbáme na národnosť dieťaťa, jeho rodný jazyk, zároveň prihliadame aj na zručnosti detí a v prípade potreby rešpektujeme rozhodnutia CPPP a CŠPP.

u) opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a opis práv rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre vrátane

Centrum pri plnení svojho programu vychádza z Dohovoru o právach dieťaťa 104/1991Z. z., z Dohovoru o právach dieťaťa so zdravotným postihnutím 317/2010 Z. z. a zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv (Charta ľudských práv).

Dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre, ako aj rodič a osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa, má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „SPODaSK“), zariadenie, obec, vyšší územný celok, akreditovaný subjekt, školu, školské zariadenie, poskytovateľa zdravotnej starostlivosti alebo iný štátny orgán, ktorý je príslušný podľa osobitných predpisov (Zákon č. 171/1993 o Policajnom zbore) chrániť práva a právom chránené záujmy dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby. To platí aj vtedy, ak dieťa nemôže vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiadať o pomoc samostatne, ale prostredníctvom tretej osoby.

Dieťa má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv aj bez vedomia rodičov alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa. (§ 8 ods. 2 zákona)

1. Spôsob udržiavania kontaktov dieťaťa a mladého dospelého s rodičom, ďalšími príbuznými a osobami, ku ktorým má blízky vzťah:

Centrum vytvára podmienky na udržiavanie kontaktu dieťaťa a mladého dospelého, pre ktorého je v centre vykonávané pobytové opatrenie súdu s rodičom, ďalšími príbuznými a inými blízkymi osobami. Kontakt môže udržiavať osobnými návštevami dieťaťa a mladého dospelého na skupine, telefonicky, elektronicky (prostredníctvom sociálnych sietí, e-mailu), písomne a osobne, ak nebolo rozhodnutím súdu ustanovené inak. Každý rodinný dom disponuje priestorom, ktorý slúži na navštevovanie detí alebo MD.

2. Spôsob, akým sa dieťa, pre ktoré sa v centre vykonávajú opatrenia, môže obrátiť aj bez vedomia centra na orgán SPODaSK, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru:

Dieťa je v Centre preukázateľne oboznámené s tým, že sa môže obrátiť na orgán SPODaSK, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru bez vedomia centra **priamo** alebo **prostredníctvom inej osoby**:

- vložení listu so svojím podnetom do *Schránky dôvery*,
- elektronicky prostredníctvom e-mailu alebo on-line chatu na webovej stránke daného orgánu,
- telefonátom na *Linku detskej istoty 116 111*
- osobne v sídle daného orgánu.

Dieťa je poučené so spôsobmi podávania podnetov na príslušné orgány a má na viditeľnom mieste / v SUS / uvedené ich kontaktné údaje.

V administratívnej budove sa nachádza schránka dôvery pre deti, ktoré majú možnosť písomnou formou sa obrátiť na vedenie centra s vybavením svojich problémov, sťažností, postrehov,... Schránka dôvery je kontrolovaná 1x týždenne poverenou osobou.

3. Podmienky doručovania pošty, prístupu na internet a používania telefónu

Prístup na internet:

Podmienky prístupu dieťaťa na internet na služobnom počítači určujú zamestnanci centra podľa aktuálnych možností a s deťmi vopred dohodnutých pravidiel, ktoré spolu vytvorili. Deti sa môžu vlastným mobilným telefónom pripojiť na Wi-Fi centra, ale vždy s ohľadom na zachovávanie zdravej psychohygieny pre seba ako aj ďalších členov samostatne usporiadanej skupiny.

Používanie telefónu:

Dieťa má možnosť využiť služobný telefón na kontakt s rodičom, alebo blízkou vzťahovou osobou. O telefonických hovoroch realizovaných prostredníctvom služobného telefónu vedú vychovatelia evidenciu kontaktov. V prípade, že dieťa vlastní mobilný telefón, pri jeho používaní sa riadi vopred dohodnutými pravidlami dohodnutými v SUS, ktoré predtým spolu s deťmi vytvorili.

K obmedzeniu používania mobilu dochádza z dôvodu zabezpečenia optimálnych podmienok nevyhnutných pre zachovanie dobrého duševného zdravia, psychickej pohody, výkonnosti, zlepšenia duševnej činnosti, kvality spánku a ochrany pred dlhodobým vplyvom elektromagnetického žiarenia na organizmus.

Pošta

Zamestnanci centra prijímajú bežnú poštu dieťaťa. Pokiaľ je pošta (list, balík) adresovaná na meno dieťaťa, dieťaťu je doručená a poštu si otvára sám. Dieťa má možnosť poslať poštu osobám podľa vlastného uváženia.

v) opis povinností dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a opis povinností rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program centra

1. Povinnosti dieťaťa na samostatne usporiadanej skupine:

Všetky povinnosti vyplývajúce z vnútorného poriadku centra sa od detí umiestnených v centre vyžadujú s ohľadom na ich vek, schopnosti, možnosti a zručnosti. Deti sú v centre vedené k:

- dodržiavaniu vnútorného poriadku centra a iných vnútorných predpisov a dohôd,
- k pravidelnej školskej dochádzke a k príprave na vyučovanie,
- zamestnancami centra k spolupráci v prospech ich ďalšieho rozvoja,
- dodržiavaniu zásad ochrany osobných údajov,
- úcte voči deťom a zamestnancom centra,
- rešpektovaniu práv ostatných detí a zamestnancov centra,
- zdravému životnému štýlu a s tým súvisí aj požiadavka na dodržiavanie zákazu fajčenia, požívania alkoholických nápojov a požívania omamných a psychotropných látok a v prípade podozrenia na požitie sa podrobia testu/dychovej skúške,
- ochrane spoločného majetku, k rešpektovaniu súkromného majetku iných osôb,
- pravdovravnosti a k aktívnemu postoju v prípade ohrozenia detí na SUS alebo zamestnancov centra,
- dodržiavaniu kultúrno-spoločenských zásad správania sa v spoločnosti.

2. Povinnosti rodičov:

- Kontaktovať pracovníkov odborného tímu centra a vopred si s nimi dohodnúť presný čas a miesto stretnutia za účelom prekonzultovania pravidiel ďalšieho postupu pri spolupráci. Dodržiavať zásady kultúrno-spoločenského správania (dodržiavať dohodnuté časy stretnutí, jednať s pracovníkmi centra slušne).
- Na stretnutia s dieťaťom/konzultáciu s pracovníkom centra prichádzať čistý a upravený, v stave bez vplyvu požitia alkoholických či iných omamných látok.
- Rodič nesmie svojím zdravotným a psychickým stavom ohrozovať zdravie a život detí a zamestnancov centra.
- Pri styku s dieťaťom dodržiavať pravidlá, ktoré sa dohodli s pracovníkmi centra.
- Na stretnutí s dieťaťom/konzultácii s pracovníkom centra je neprípustná verbálna či fyzická agresivita voči dieťaťu ani voči iným deťom či pracovníkom centra.
- V kontakte s dieťaťom vyžaduje centrum od rodiča schopnosť rešpektovať náladu a chuť dieťaťa na stretnutie s ním.
- Rodič rešpektuje režim samostatne usporiadanej skupiny a v prípade organizovanej akcie si dohodne iný vhodný termín návštevy.
- Centrum môže odmietnuť návštevu rodiča v prípade, že je voči nemu vedené trestné stíhanie, alebo styk medzi dieťaťom a rodičom nie je odporúčaný.

w) taxatívny opis výchovných prostriedkov, ktoré je možné uložiť za nedodržanie povinností podľa písmena v) vrátane času ich trvania a možnosti prehodnotenia výchovného prostriedku, ak s jeho použitím dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, nesúhlasia

Centrum pristupuje ku každému dieťaťu podľa jeho individuálnych schopností, možností a potrieb. K výberu jednotlivých výchovných prostriedkov sa preto pristupuje na základe závažnosti dôsledkov správania konkrétneho dieťaťa a zároveň sa výchovné prostriedky individuálne terminujú a priebežne vyhodnocujú. Výchovné prostriedky sa stanovujú na určený čas a očakáva sa pri nich náprava v správaní dieťaťa. Zmeny sa sledujú kontinuálne a vyhodnocujú na poradách s OT. Dieťa je vedené k porozumeniu a pochopeniu, prečo sa pristupuje k výchovnému prostriedku. V prípade, že dieťa zjavne nerozumie tomu, z akého dôvodu sa pristúpilo k výchovnému prostriedku, prípadne na situáciu nemá náhľad, je na zväžení vychovávateľa prizvanie si člena OT, aby s ním viedol zmysluplný dialóg o vhodnosti/nevhodnosti jeho správania a primäl ho k prijatiu a pochopeniu. O sankcii rozhoduje službukonajúci vychovávateľ, prípadne sa podľa závažnosti problému poradí s koordinátorom, ktorý sa zároveň môže spojiť s OT.

Medzi bežne využívané výchovné prostriedky používané v centre patria:

- Ústne upozornenie dieťaťa s príslušným emocionálnym nábojom, nutné pre okamžité ukončenie nevhodnej aktivity.
- Individuálny rozhovor o nevhodnosti správania dieťaťa.
- Obmedzenie sledovania televízneho programu a práce na PC.
- Obmedzenie Wi-Fi pripojenia, používania mobilu.
- Obmedzenie, alebo zákaz vychádzok na určitú dobu.
- Vylúčenie z jednotlivých akcií.
- Pracovná činnosť navyše.
- Neposkytnutie celého vreckového v danom mesiaci.
- Písomné upozornenie od riaditeľa centra.

Medzi motivačné výchovné prostriedky, ktoré využívame v centre patria:

- Vychádzky – predĺžené
  - Možnosť ísť do mesta, na koncert, kina s kamarátmi
  - Návštevy na skupine kamaráti, možno aj spolu sa učiť na skupine
  - Pozvať si na narodeniny kamarátov, narodeninová oslava s tortou
  - Výlety, pobyty, pobyt pri mori
  - Možnosť dlhšie pozeráť TV, športové zápasy
  - Ísť na hokejový ligový zápas
  - Upiecť nedeľný koláč pre skupinu
  - Predĺžiť čas vymedzený na používanie mobilu
  - Možnosť šetriť si časť vreckového s cieľom
-
- Deti v centre majú svoje mobily a tablety, ktoré využívajú v určenom čase, po splnení základných povinností /príprava na vyučovanie, sebaobslužné činnosti/. Mobily večer odovzdávajú, aby nerušili nočným telefonovaním spánok detí. V prípade, že odmietnu odovzdať mobil, čo sa v ojedinelých prípadoch stáva vychovávateľ vypne wifi.
  - Ak dieťa odmieta dodržiavať pravidlá a režim, odmieta napríklad učiť sa môže sa čas na používanie mobilu, či tabletu v nasledujúci deň skrátiť.
  - Staršie deti majú povolené vychádzky do obce alebo mesta, pričom sa im určí čas od –do, Sú povinní stanovený čas vychádzky dodržať. Ak z vychádzky prídu neskôr, alebo pod vplyvom alkoholu, nasledujúca vychádzka sa dieťaťu skráti. Čas sa určí presne.
  - V prípade, že dieťa vynechá svojvoľne vyučovanie je upozornené vychovávateľom, že v prípade opakovaného záškoláctva bude do školy doprevádzané vychovávateľom.
  - V prípade, že dieťa má tendenciu utekať a túlať sa ma dieťa na vopred určený čas obmedzené vychádzky. Pohybových aktivít vonku sa zúčastňuje so skupinou a vychovávateľom. Po odznení času sa správanie dieťaťa prehodnotí a opäť sa dohodnú s dieťaťom vychádzky, aby sa mohlo stretávať s kamarátmi.
  - V prípade úmyselného poškodenia majetku sa primerane veku a schopnostiam dieťa podieľa na oprave, napríklad pomáha pri maľovaní svojej izby údržbárovi, alebo vychovávateľovi.

Odmeny a tresty. Odmena znamená kladné ohodnotenie správania, podnecuje a stimuluje k lepšiemu správaniu. Trest odsudzuje nevhodné správanie a podporuje správanie vhodné. Jedno zo základných kritérií efektívnosti odmeny a trestu považujeme vek, pohlavie a osobnosť dieťaťa. „Odmeňovať a trestať treba láskavo, citlivo, uvážlivo a pri trestoch „nerozbíjať“ mozaiku duše dieťaťa“, Najcitlivejším kritériom pri udeľovaní trestu je spravodlivosť, primeranosť, konkrétnosť a objektívnosť. Odmeny a tresty musia byť dieťaťu zrozumiteľné,

Dieťa je treba ku pozitívnej zmene správania motivovať a aj pri čiastkovej zmene pochváliť, udeliť mu výhodu. Dohodnúť sa s dieťaťom dať mu na výber. Pochvaly a odmeny by mali prevažovať nad trestami. Dieťa pozitívne reaguje na pochvalu, odmenu. Pri častom ukladaní trestov dieťa je vzdorovité, zahanbené a taký trest sa často míňa účinkom.

Dieťa nemusí súhlasiť s navrhnutým trestom, v takom prípade s ním vychovávateľ hovorí, aký trest by si dalo, stále sú alternatívy.

x) spôsob poskytovania vreckového podľa § 66 zákona 305/2005 Z.z.

V centre sa deťom a MD poskytuje vreckové nasledovným spôsobom:

- Finančnú hotovosť si sociálna pracovníčka, alebo vychovávateľ preberú oproti podpisu od pracovníka z pokladne centra a zaevidujú to do knihy Vreckového.
- Výdaj v knihe Vreckového podpíše preberajúci vychovávateľ, ktorý má dieťa v individuálnej starostlivosti a zaeviduje na hárok „Vreckové“.
- MD preberá vreckové od soc. pracovníčky, oproti podpisu v internom hárku Vreckové.
- Dieťa preberá vreckové od vychovávateľa, oproti podpisu v internom hárku Vreckové.
- O spôsobe využívania vlastného vreckového rozhoduje dieťa a MD.
- Vreckové možno poskytnúť dieťaťu a MD vo viacerých splátkach na určitý čas, alebo so súhlasom dieťaťa možno vreckové alebo jeho časť uschovať na určitý čas. Výnimočne možno z dôvodu výchovného pôsobenia poskytnúť vreckové aj v nižšej sume.

y) opis postupu v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra

Centrum pre deti a rodiny Košická Nová Ves má vypracovaný Krízový plán účinný od 15.05.2017. Sú v ňom uvedené riziká, s ktorými sa centrum stretáva, napr. agresívne dieťa, útek dieťaťa, nevrátenie sa dieťaťa z povoleného pobytu, záškoláctvo, ohrozenie života, závažné zranenie dieťaťa a vychovávateľa, infekčné ochorenie dieťaťa, sebapoškodzovanie dieťaťa, šikanovanie, požiar, únik plynu, únik vody, podozrenie na sexuálne násilie a zneužívanie dieťaťa. Konkrétne riešenia situácií vyplývajúcich z vyššie uvedenými rizikami sú uvedené v Krízovom pláne Centra pre deti a rodiny Košická Nová Ves. S týmto plánom sú preukázateľne oboznámení všetci zamestnanci a primerane veku a rozumovým schopnostiam aj všetky deti centra. Nachádza sa na všetkých SUS a v administratívnej budove k nahliadnutiu.

Krízový plán je súčasťou príloh Programu centra pre deti a rodiny.

Mgr. Iveta Lumtzerová